

IDENTYFIKACJA SZCZEPÓW PRĄTKÓW KWASOOPORNYCH IZOLOWANYCH Z MATERIAŁÓW DIAGNOSTYCZNYCH

Wiktoria Dux, Anna Laskowska

Wojewódzka Przychodnia Przeciwgruźlicza w Warszawie

Dyrektor: lek. med. K. Heryng

Przeprowadzono analizę 12 658 szczepów mykobakterii wyizolowanych w latach 1970—1971 z 150 999 materiałów diagnostycznych pobranych od osób zarejestrowanych w poradniach przeciwgruźliczych woj. warszawskiego w grupach IA, IIA, IIB, IIIA, i IIIB i mieszkających na terenach powiatów objętych opieką poradni. Nie brano pod uwagę szczepów pochodzących od chorych leczonych w sanatoriach na terenie województwa. Posiewy w kierunku prątków kwasoopornych oraz wstępne różnicowanie wyhodowanych szczepów wykonywano rutynowo zgodnie z metodami zalecanymi przez Instytut Gruźlicy. Wyniki przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Analiza wyników posiewów materiałów diagnostycznych z lat 1970—1971

Rok	Ogólna liczba badanych materiałów	Ogólna liczba wyhodowanych szczepów	Szczepy ludzkie		Szczepy atypowe	
			liczba	%	liczba	%
1970	85 645	7 698	7 401	96,0	297	4,0
1971	65 354	4 960	4 550	91,7	410	8,3
Ogółem	150 999	12 658	11 951	94,4	707	5,6

Retrospektywna analiza wyników uzyskanych w 1970 r. pozwoliła na zorientowanie się w ilości i rozprzestrzenieniu szczepów atypowych mykobakterii na terenie województwa.

Wyodrębniono 6 poradni, które miały wysoki odsetek szczepów atypowych w materiale diagnostycznym: Biezuń 7,5%, Maków Maz. 11,2%, Ostrołęka 9,6%, Płońsk 8,2%, Pułtusk 6,0%, Siedlce z Sokołowem Podl. 11,6%. Liczba szczepów atypowych wyizolowanych z terenów innych powiatów była niższa.

W materiale diagnostycznym poradni w Garwolinie, Gostyninie, Sochaczewie, Grodzisku Maz., Mińsku Maz., Otwocku i Rudce nie stwierdzono szczepów atypowych mykobakterii. Wyniki zestawiono w tabeli 2.

Tabela 2

Częstość występowania prątków atypowych w materiale uzyskanym w poradni woj. warszawskiego w 1970 r.

Poradnia	Ogólna liczba badanych materiałów	Ogólna liczba wyhodowanych szczepów	Szczepy ludzkie		Szczepy atypowe	
			liczba	%	liczba	%
Biezuń	1 915	132	122	92,5	10	7,5
Maków Maz.	2 834	206	183	88,8	23	11,2
Ostrołęka	2 703	166	150	90,4	16	9,6
Płońsk	2 164	134	123	91,8	11	8,2
Pułtusk	7 170	469	441	94,0	28	6,0
Siedlce z Sokołowem Podl.	3 634	491	434	88,4	57	11,6
Ogółem 6 powiatów	20 420	1 598	1 453	90,5	145	9,5
Inne	65 225	6 100	5 948	97,4	152	2,6
Ogółem	85 648	7 698	7 401	96,0	297	4,0

W 1971 r. oprócz badań obejmujących teren całego województwa przeprowadzono wstępną klasyfikację szczepów atypowych mykobakterii pochodzących z wybranych powiatów. Różnicowanie przeprowadzono oceniając:

- morfologię komórek,
- zdolność wzrostu na podłożach: Loewensteina-Jensena, Wagener-Mitscherlicha i Beeukwessa,
- czas wzrostu w dniach pierwotnych hodowli i subkultur,
- zdolność wytwarzania pigmentu w ciemności i na świetle,
- formę kolonii,
- wzrost w temperaturze 25°, 37°, 45° i 52°,
- wzrost na podłożach Loewensteina-Jensena z dodatkiem 0,5 mg/ml salicylanu sodu, 0,2% cytrynianu żelaza, 0,2% kwasu pikrynowego,
- aktywność enzymatyczną szczepów metodą Kubicy i testem Bogeny,
- odczyn niacynowy,
- wrażliwość szczepów na tuberkulostatyki.

Analizę szczepów według klasyfikacji Runyona przedstawiono w tabeli 3.

W 1971 r. na 4960 wyhodowanych szczepów 4550 szczepów (91,7%) zaliczono do prątków typu ludzkiego a 410 (8,3%) do atypowych mykobakterii.

Tabela 3

Częstość występowania prątków atypowych w materiale woj. warszawskiego w 1971 r

Poradnie	Ogólna badanych materiałów	Ogólna liczba szczepów	Szczepy ludzkie		Szczepy atypowe	
			liczba	%	liczba	%
Biezuń	1 487	128	123	91,1	5	3,9
Maków Maz.	1 954	116	89	76,8	27	23,3
Ostrołęka	1 875	127	114	89,8	13	10,2
Płońsk	662	62	58	93,6	4	6,4
Pułtusk	8 250	436	374	85,8	62	14,2
Siedlce z Sokołowem						
Podl.	7 203	1 393	1 344	96,5	49	3,5
Ogółem 6 powiatów	21 439	2 262	2 102	92,9	160	7,1
Inne	43 915	2 698	2 448	90,7	250	9,3
Ogółem	65 354	4 960	4 550	91,7	410	8,3

Analiza wstępna atypowych mykobakterii z terenu wybranych powiatów wykazała przynależność szczepów do czterech grup wg Runyona. Znaleziono 4 szczepy fotochromogenne *M. kansasii*, 12 szczepów skotochromogennych, 21 niefotochromogennych i 100 szczepów szybko rosnących *M. fortuitum*, *pseudofortuitum* A i B, radish, 7 szczepów nie sklasyfikowano, w 16 przypadkach były przerosty lub bardzo skąpy wzrost.

W porównaniu do 1970 r. stwierdza się, że odsetek atypowych mykobakterii zwiększył się ogółem od 4,0% do 6,9% a w materiale diagnostycznym z powiatu Maków Maz. wzrósł do 23,3%. W następnych latach nadal będzie przeprowadzana wstępna analiza szczepów z materiału diagnostycznego wybranych powiatów.

Tabela 4

Wstępna analiza szczepów prątków izolowanych z materiałów diagnostycznych w 1971 r.

Poradnie	Szczepy atypowe wg Runyona										
	ogólna liczba szczepów	I		II		III		IV		niesklasyfikowane	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Biezuń	5			1	20,0			3	60,0	1	20,0
Maków Maz.	27	1	3,7			1	3,7	20	74,0	5	18,8
Ostrołęka	13			4	30,8			8	61,5	1	7,7
Płońsk	4					1	25,0	2	50,0	1	25,0
Pułtusk	62	3	4,8	5	8,0	4	6,4	39	63,0	11	17,5
Siedlce z Sokołowem Podl.	49			2	4,2	15	30,6	28	57,0	4	8,2

Pracownia Diagnostyki Mikrobiologicznej Instytutu Gruźlicy pod kierunkiem prof. Janowca przeprowadzi ostateczną klasyfikację wyhodowanych atypowych mykobakterii. Wykonana praca stanie się być może podstawą do wyciągnięcia wniosków klinicznych i epidemiologicznych.

W. Dux, A. Laskowska

IDENTIFICATION OF MYCOBACTERIA ISOLATED FROM MATERIALS
DIAGNOSTIC

S u m m a r y

In 1970—1971 an extensive analysis was made of strains of mycobacteria isolated from the diagnostic material (about 130.000 samples) collected from persons registret at 36 tuberculosis dispensarres in the province of Warsaw.

The analysis was based on the series of tests suggested by the Institute of Tuberculosis, Warsaw. Several atypical strains of mycobacteria were found. In some districts the atypical strains represent A classification of these strains was made.

A more detailed analysis was made in 1971 in 6 districts in which the highest incidence of atypical mycobacteria was found in 1970..